

ROBERT
GREENE

*Καθημερινοί
νόμοι*

*Πρακτικές σκέψεις
για τη Δύναμη, τη Σαγήνη
και την Ανθρώπινη Φύση*

Μετάφραση: Χριστόδουλος Λιθαρής

Στη μνήμη του Βρούτου, του πιο υπέροχου γάτου που έζησε ποτέ.

Περιεχόμενα

Πρόλογος	11
Ιανουάριος	17
<i>Το Έργο της Ζωής σας</i> ΠΩΣ ΝΑ ΦΥΤΕΨΕΤΕ ΤΟΥΣ ΣΠΟΡΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΕΡΟΧΗ	
Φεβρουάριος	55
<i>Η Ιδανική Μαθητεία</i> ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΝΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΣΑΣ	
Μάρτιος	91
<i>Ο δάσκαλος επί το έργο</i> ΑΞΙΟΠΟΙΩΝΤΑΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΤΥΓΧΑΝΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΥΠΕΡΟΧΗ	
Απρίλιος	127
<i>Ο τέλειος αυλικός</i> ΠΑΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ	
Μάιος	165
<i>Οι υποτιθέμενοι παρατηρητές της εξουσίας</i> ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΤΟΞΙΚΟΥΣ ΤΥΠΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΙ ΤΙΣ ΣΥΓΚΕΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ	
Ιούνιος	205
<i>Η θεϊκή τεχνική</i> ΜΑΘΑΙΝΟΝΤΑΣ ΚΑΛΑ ΤΙΣ ΤΕΧΝΕΣ ΤΗΣ ΕΞΑΠΑΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΧΕΙΡΑΓΩΓΗΣΗΣ	

Ιούλιος	241
<i>Ο χαρακτήρας που δελεάζει</i> ΕΙΣΒΑΛΛΟΝΤΑΣ ΣΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑ ΚΑΙ ΣΤΟ ΜΥΑΛΟ	
Αύγουστος	279
<i>Ο ειδήμονας της πειθούς</i> ΚΑΜΠΤΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ	
Σεπτέμβριος	319
<i>Ο λαμπρός στρατηγιστής</i> ΠΩΣ ΝΑ ΞΕΦΥΓΕΤΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΛΑΣΗ ΤΩΝ ΚΙΝΗΣΕΩΝ ΤΑΚΤΙΚΗΣ	
Οκτώβριος	357
<i>Ο συναισθηματικός εαυτός</i> ΣΥΜΦΙΛΙΩΝΟΜΑΣΤΕ ΜΕ ΤΗ ΣΚΟΤΕΙΝΗ ΠΛΕΥΡΑ ΜΑΣ	
Νοέμβριος	397
<i>Ο ορθολογικός άνθρωπος</i> ΚΑΤΑΛΑΒΑΙΝΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΑΥΤΟ ΣΑΣ	
Δεκέμβριος	433
<i>Το Κοσμικό Μεγαλείο</i> ΔΙΕΥΡΥΝΟΝΤΑΣ ΤΟ ΜΥΑΛΟ ΣΤΑ ΑΠΩΤΑΤΑ ΟΡΙΑ ΤΟΥ	

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Από την αρχή της ύπαρξής μας ως είδους, εμείς οι άνθρωποι εξαρτιόμαστε από τη σύνδεσή μας με την πραγματικότητα για να επιβιώσουμε και να πετύχουμε. Για τους προγόνους μας, αυτό σήμαινε ότι έπρεπε να γίνουν εξαιρετικά ευαίσθητοι στο περιβάλλον τους, να εντοπίζουν οποιεσδήποτε αλλαγές στον καιρό, να αναμένουν την παρουσία θηρευτών, να αντιλαμβάνονται πού μπορεί να υπήρχαν ευκαιρίες για τροφή. Έπρεπε να είναι σε εγρήγορση, σε ετοιμότητα, και να σκέφτονται συνεχώς τι τους έλεγε το περιβάλλον.

Σε μια τέτοια ατμόσφαιρα, όπου οι πιέσεις ήταν τόσο άμεσες και οι συνέπειες τυχόν αφηρημάδας ήταν η ζωή ή ο θάνατος, το ανθρώπινο μυαλό εξελίχθηκε ως όργανο που βοηθούσε τους ανθρώπους όχι μόνο να εντοπίζουν κινδύνους, αλλά επίσης να αποκτούν σιγά σιγά τον έλεγχο ενός δολεροῦ περιβάλλοντος. Μόλις οι πρόγονοί μας άρχιζαν να στρέφονται προς τα μέσα και να παραδίδονται σε επιθυμίες και φαντασιώσεις, αμέσως η πραγματικότητα τους τιμωρούσε αυστηρά για τις πλάνες και τις κακές αποφάσεις τους.

Σήμερα, τόσες εκατοντάδες χιλιάδες χρόνια αργότερα, έχουμε τον ίδιο εγκέφαλο που είναι σχεδιασμένος για τον ίδιο σκοπό. Αλλά επειδή έχουμε αποκτήσει σε μεγάλο βαθμό τον έλεγχο του περιβάλλοντός μας και οι φυσικές πιέσεις έχουν υποχωρήσει σημαντικά, οι κίνδυνοι έχουν γίνει πολύ πιο ύπουλοι – παίρνουν τη μορφή των ανθρώπων (όχι των λεοπαρδάλων) με την μπερδεμένη ψυχολογία τους και των πολύπλοκων πολιτικών και κοινωνικών παιχνιδιών που πρέπει να παίζουμε. Κι εξαιτίας αυτών των κινδύνων που είναι λιγότερο προφανείς, το μεγαλύτερο πρόβλημά μας είναι ότι το μυαλό μας τείνει να είναι λιγότερο ευαίσθητο στο περιβάλλον· στρεφόμαστε προς τα μέσα, απορροφημένοι από τα όνειρα και τις φαντασιώσεις μας. Γινόμαστε αφελείς.

Σ' αυτό το επικίνδυνο μείγμα, προσθέστε ότι η κουλτούρα μας τείνει να μας γεμίζει το κεφάλι με κάθε λογής ψεύτικες ιδέες, κάνοντάς μας να πιστεύουμε διάφορα για το πώς θα έπρεπε να είναι ο κόσμος και η ανθρωπινή φύση αντί για το τι πραγματικά είναι. Όλα αυτά τα εκλαμβάνουμε ως

αλήθεια και ενεργούμε βάσει αυτών των εσφαλμένων αντιλήψεων και, όπως και στο παρελθόν, το περιβάλλον και η πραγματικότητα τελικά μας τιμωρούν για την πλανεμένη συμπεριφορά μας. Μπορεί να μη χάνουμε τη ζωή μας, αλλά η καριέρα και οι σχέσεις μας παίρνουν λάθος δρόμο. Ρίχνουμε σε άλλους το φταιξιμο για τα βάσανά μας όταν εξαρχής το πρόβλημα ήταν μέσα μας και πήγαζε από την αφέλεια και τις φαντασιώσεις που απορροφήσαμε, οι οποίες ασυνείδητα καθοδηγούν τις πράξεις μας.

Όσα ακολουθούν είναι μερικές από τις συνηθισμένες ψεύτικες ιδέες της κουλτούρας μας που μπορεί να μας παραπλανήσουν: Παραδείγματος χάριν, στο θέμα της καριέρας μας πιστεύουμε ότι το κλειδί για τη μελλοντική επιτυχία μας είναι η σχολή στην οποία φοιτήσαμε, οι άνθρωποι που ξέρουμε και οι διασυνδέσεις που έχουμε. Νομίζουμε ότι τα λάθη ή οι αποτυχίες ή οι συγκρούσεις οποιουδήποτε είδους πρέπει να αποφεύγονται πάση θυσία και ότι πρέπει να βιαστούμε και να βγάλουμε λεφτά, να τραβήξουμε την προσοχή και να ανέβουμε στην κορυφή. Φανταζόμαστε ότι η εργασία θα έπρεπε να είναι διασκεδαστική, ότι η πλήξη είναι κάτι κακό και ότι μπορούμε να βρούμε έναν ευκολότερο δρόμο για να γίνουμε πραγματικά ικανοί. Έχουμε την ιδέα ότι η δημιουργικότητα είναι κάτι με το οποίο γεννιόμαστε, ένα φυσικό χάρισμα. Αισθανόμαστε πως όλοι είναι ίσοι και ότι οι ιεραρχίες ανήκουν στο παρελθόν.

Με τους ανθρώπους ενεργούμε με γνώμονα την πεποίθηση ότι οι περισσότεροι φίλοι και συνάδελφοί μας είναι σαν κι εμάς και θέλουν το καλό μας. Νομίζουμε ότι όσοι έχουν ιστορικό κακής συμπεριφοράς μπορούν να γίνουν αξιόπιστοι αν πουν ότι αναμορφώθηκαν, ότι οι άνθρωποι που είναι αποφασισμένοι και βιώνουν μια αίσθηση αγανάκτησης πρέπει να λένε την αλήθεια κι ότι εκείνοι που έχουν την εξουσία, συμπεριλαμβανομένων των προϊσταμένων μας, δεν είναι ανασφαλείς. Φανταζόμαστε ότι οι άνθρωποι που είναι εξαιρετικά ευγενικοί και βολικοί δεν υπάρχει πιθανότητα να κρύβουν μια σκοτεινή και πονηρή φύση, ότι εκείνοι που διακηρύσσουν προοδευτικές ιδέες έχουν αντίστοιχα ενάρετο χαρακτήρα και ότι οι άνθρωποι θα είναι ευγνώμονες όταν τους κάνουμε χάρες.

Για τον εαυτό μας, νομίζουμε ότι είναι σημαντικό να είμαστε ειλικρινείς και να λέμε στους άλλους αυτό ακριβώς που σκεφτόμαστε. Νιώθουμε ότι είναι καλό να επιδεικνύουμε τα καλύτερα χαρακτηριστικά μας – τη νοημοσύνη μας, την εργατικότητα μας κ.λπ. Νομίζουμε ότι όταν μας συμβαίνουν άσχημα πράγματα, είμαστε απλώς θύματα και δεν ευθυνόμαστε με κανένα τρόπο. Βλέπουμε φυσικά ότι κάποιοι άνθρωποι είναι νάρκισσοι, επιθετικοί, ζηλόφθονες, μεγαλομανείς και εκμεταλλευτές, αλλά πιστεύουμε ότι αυτοί

είναι μόνο μερικά μαύρα πρόβατα και ότι εμείς προσωπικά δεν έχουμε κανένα τέτοιο χαρακτηριστικό.

Αυτό που συμβαίνει συχνά είναι ότι σε σχετικά νεαρή ηλικία, επιβαρυνμένοι από τέτοιες πλάνες, μπαίνουμε στον κόσμο της εργασίας και ξαφνικά η πραγματικότητα μας ρίχνει ένα χαστούκι. Ανακαλύπτουμε ότι μερικοί άνθρωποι έχουν εύθραυστο εγώ και μπορούν να φερθούν με πανουργία και δεν είναι αυτό που δείχνουν. Μας αιφνιδιάζουν η αδιαφορία τους και οι ξαφνικές προδοσίες τους. Με το να είμαστε ο εαυτός μας και να λέμε αυτό που σκεφτόμαστε μπορεί να μπλέξουμε άσχημα. Συνειδητοποιούμε ότι ο κόσμος της εργασίας είναι γεμάτος πολιτικά παιχνίδια για τα οποία κανένας δεν μας προετοίμασε.

Κάποιες αποφάσεις για την καριέρα μας, βασισμένες στην επιθυμία για χρήματα και προσοχή, οδηγούν σε συναισθηματική εξάντληση, απογοήτευση και αδιέξοδα. Κι όταν δεν βλέπουμε τον εαυτό μας με ειλικρίνεια, όταν παραβλέπουμε τα σφάλματα και τις αδυναμίες μας, παγιδευόμαστε σε μοτίβα συμπεριφοράς που δεν μπορούμε να ελέγξουμε. Καθώς περνούν τα χρόνια και οι παρερμηνείες, τα στραβοπατήματα και οι αβάσιμες προσδοκίες γίνονται βουνό, καταλήγουμε πικραμένοι, μπερδεμένοι, πληγωμένοι.

Οι *Καθημερινοί Νόμοι* είναι σχεδιασμένοι έτσι ώστε να ανατρέψουν αυτά τα τοξικά μοτίβα και να σας φέρουν πάλι σε επαφή με την πραγματικότητα. Το βιβλίο βάζει στο στόχαστρο τις διάφορες πλάνες που έχουμε απορροφήσει όλοι και σκοπεύει αντί γι' αυτές να συντονίσει το μυαλό σας στα πιο βαθιά χαραγμένα χαρακτηριστικά της ανθρώπινης φύσης και στον τρόπο που πραγματικά λειτουργεί ο εγκέφαλός μας. Ο στόχος του είναι να σας μεταμορφώσει σε έναν ριζοσπάστη ρεαλιστή, έτσι ώστε όταν τελειώσει το βιβλίο, εσείς να συνεχίσετε, από μόνοι σας, να βλέπετε τους ανθρώπους και τα γεγονότα μέσα από αυτόν τον φακό που αποσαφηνίζει και να γίνετε πιο ευαίσθητοι στους κινδύνους και στις ευκαιρίες του κοινωνικού περιβάλλοντός σας. Βασίζεται σε είκοσι πέντε χρόνια εντατικής έρευνας πάνω στα θέματα της δύναμης, της πειθούς, της στρατηγικής, της υπεροχής και της ανθρώπινης φύσης και είναι το καταστάλαγμα όλων των μαθημάτων στα βιβλία μου.

Τα λήμματα των πρώτων τριών μηνών θα σας βοηθήσουν να απαλλαγείτε από όλες τις εξωτερικές φωνές που σας λένε ποια διαδρομή να ακολουθήσετε στην καριέρα σας και αντί γι' αυτό θα σας συνδέσουν με τη δική σας φωνή, με αυτό που σας κάνει μοναδικούς, με τον σκοπό σας και το κάλεσμά σας στη ζωή. Από τη στιγμή που θα δημιουργηθεί αυτή η σύνδεση, θα έχετε έναν οδηγό για όλες τις μετέπειτα αποφάσεις στην καριέρα σας. Αυτά τα λήμματα

θα σας δείξουν ότι σημασία δεν έχουν η εκπαίδευση και τα χρήματα, αλλά η επιμονή σας και η ένταση της επιθυμίας σας να μάθετε· ότι οι αποτυχίες, τα λάθη και οι συγκρούσεις συχνά είναι η καλύτερη εκπαίδευση· και πώς μέσα από όλα αυτά ξεπροβάλλουν η πραγματική δημιουργικότητα και η υπεροχή.

Οι τρεις επόμενοι μήνες θα σας μάθουν να βλέπετε την πολιτική φύση του κόσμου της εργασίας και πόσο επικίνδυνο είναι να συγχέετε την εμφάνιση με την πραγματικότητα. Θα σας βοηθήσουν να αναγνωρίζετε τους τοξικούς τύπους πριν σας παρασύρουν στις συναισθηματικές δίνες τους και θα σας διδάξουν πώς να νικήσετε συνειδητά τους ανθρώπους που ξέρουν καλά να χειραγωγούν τους άλλους.

Οι τρεις μήνες που θα ακολουθήσουν θα επιχειρήσουν να σας δείξουν πώς λειτουργούν η πραγματική πειθώ και η επιρροή – όχι με το να σκέφτεστε πρώτα τον εαυτό σας και να λέτε αυτό που έχετε στο μυαλό σας, αλλά με το να ασπάζεστε τη νοοτροπία των άλλων και να απευθύνεστε στο δικό τους συμφέρον. Επίσης, θα σας βοηθήσουν να γίνετε ανώτεροι στρατηγιστές στη ζωή, προωθώντας αποτελεσματικά τους στόχους στους οποίους πιστεύετε βαθιά και υλοποιώντας τους σκοπούς σας.

Και οι τρεις τελευταίοι μήνες θα σας βυθίσουν στα βαθύτερα κίνητρα που ωθούν τη συμπεριφορά των ανθρώπων, και τη δική σας επίσης. Αν συλλογιστείτε ποιοι είστε και συνειδητοποιήσετε ότι είστε ανθρώπινα όντα με τα σφάλματά τους όπως όλοι οι άλλοι, όχι μόνο θα αποκτήσετε μεγαλύτερη ενσυναίσθηση και δεκτικότητα για τους ανθρώπους, αλλά επίσης θα βρείτε το κλειδί για να αλλάξετε τα δικά σας αρνητικά μοτίβα. Αυτά τα λήμματα θα σας δείξουν ότι αν αντιμετωπίσετε τους βαθύτερους φόβους σας για τη θνητότητα, θα ανοιχτείτε στην πραγματικά υπέροχη φύση της ζωής, εκτιμώντας κάθε στιγμή που σας μένει για να ρουφήξετε το μεγαλείο της.

Τα λήμματα αντλήθηκαν από πέντε από τα βιβλία μου και από μέρος του βιβλίου στο οποίο εργάζομαι τώρα, το *The Law of the Sublime*· από συνεντεύξεις και ομιλίες μου που έχω κάνει τόσα χρόνια· και από αναρτήσεις σε μπλογκ και διαδικτυακά δοκίμια που έχω γράψει. Στο τέλος κάθε λήμματος, παραθέτω τον τίτλο και το κεφάλαιο του βιβλίου απ' όπου προέρχεται, ώστε να μπορείτε να εμβαθύνετε στη μελέτη σας για τη συγκεκριμένη ιδέα. Κάθε μήνας έχει συγκεκριμένο τίτλο και δευτερεύον θέμα και αρχίζει με ένα σύντομο δοκίμιο. Αυτά τα δοκίμια προσφέρουν μια εικόνα για το πώς συνδέονται οι ιδέες των βιβλίων μου με τις δικές μου εμπειρίες, τις δυσκολίες που έχω συναντήσει και τα ρεαλιστικά μαθήματα που άντλησα από αυτές.

Το βιβλίο μπορείτε να το διαβάσετε διαλέγοντας κατά βούληση, πηδώντας από δω κι από κει όπως προτιμάτε, προσαρμόζοντας τις ιδέες στις δικές

σας ανησυχίες σ' αυτή τη συγκεκριμένη στιγμή της ζωής σας. Αλλά το καλύτερο είναι να διαβάσετε τους *Καθημερινούς Νόμους* από την αρχή ως το τέλος, αρχίζοντας από όποια ημερομηνία τύχει να πέσει το βιβλίο στα χέρια σας. Με αυτόν τον τρόπο θα σας βυθίσει σε κάθε θέμα, διεισδύοντας στον νου σας και βοηθώντας σας να αναπτύξετε την ουσιώδη συνήθεια να βλέπετε τα πράγματα όπως είναι. Μέρος αυτής της συνήθειας είναι να κρατάτε σημειώσεις όσο πιο συχνά μπορείτε, συσχετίζοντας τα λήμματα με τις δικές σας εμπειρίες του παρελθόντος και του παρόντος. Και το καλύτερο είναι να εφαρμόζετε μερικές από αυτές τις ιδέες στην πράξη και να στοχάζεστε τις εμπειρίες του πραγματικού κόσμου που ακολουθούν.

Τέλος, θεωρήστε τους *Καθημερινούς Νόμους* ένα είδος bildungsroman. Το bildungsroman –από τα γερμανικά, σημαίνει «μυθιστόρημα μαθητείας» ή «ενηλικίωσης»– ήταν ένα λογοτεχνικό είδος που εμφανίστηκε τον δέκατο όγδοο αιώνα και συνεχίζεται έως σήμερα. Σ' αυτές τις ιστορίες οι πρωταγωνιστές, συνήθως αρκετά νέοι, μπαίνουν στη ζωή γεμάτοι αφελείς ιδέες. Ο συγγραφέας τούς ταξιδεύει σε μια χώρα που βρίθει από αχρείους, κατεργάρηδες και ανόητους. Σιγά σιγά οι πρωταγωνιστές μαθαίνουν πώς να αποτινάξουν τις διάφορες πλάνες τους, καθώς τους διδάσκει ο πραγματικός κόσμος. Και καταλήγουν να δουν ότι η πραγματικότητα είναι απείρως πιο ενδιαφέρουσα και πλούσια απ' όλες τις φαντασιώσεις που κατάπιναν. Βγαίνουν φωτισμένοι, δοκιμασμένοι στη μάχη, σοφότεροι από τα χρόνια τους.

Οι *Καθημερινοί Νόμοι* θα σας οδηγήσουν, εσάς τον πρωταγωνιστή, σε ένα παρόμοιο ταξίδι σε μια χώρα γεμάτη επικίνδυνους και τοξικούς ανθρώπους, θα σας βοηθήσουν να αποτινάξετε τις πλάνες σας και θα σας σκληραγωγήσουν για τις μάχες που έρχονται, έτσι ώστε να βρείτε παρηγοριά και χαρά βλέποντας τους ανθρώπους και τον κόσμο με την πραγματική όψη τους.

Η σοφία δεν μας προσφέρεται, πρέπει να την ανακαλύψουμε μόνοι μας, μετά από ένα ταξίδι στην άγρια φύση το οποίο κανένας δεν μπορεί να κάνει εκ μέρους μας... Οι ζωές που θαυμάζετε, οι αντιλήψεις που σας φαίνονται ανώτερες, δεν είναι αποτέλεσμα εκπαίδευσης στο σπίτι, από κάποιον πατέρα ή από τους δασκάλους στο σχολείο, ξεπήδησαν από αφετηρίες μιας πολύ διαφορετικής τάξης, σαν αντίδραση στην επιρροή οτιδήποτε πονηρού ή τετριμμένου επικρατούσε γύρω τους. Αντιπροσωπεύουν έναν αγώνα και μια νίκη.

– ΜΑΡΣΕΛ ΠΡΟΥΣΤ

Ιανουάριος

Το Έργο της Ζωής σας

ΠΩΣ ΝΑ ΦΥΤΕΨΕΤΕ ΤΟΥΣ ΣΠΟΡΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΕΡΟΧΗ

Όλοι γεννιόμαστε μοναδικοί. Αυτή η μοναδικότητα σημειώνεται γενετικά στο DNA μας. Είμαστε ένα ανεπανάληπτο φαινόμενο στο σύμπαν – η ακριβής γενετική σύστασή μας δεν έχει υπάρξει ποτέ πριν και ούτε θα υπάρξει ξανά. Για όλους μας, αυτή η μοναδικότητα εκφράζεται πρώτα κατά την παιδική ηλικία μέσω ορισμένων αρχέγονων κλίσεων. Υπάρχουν *δυνάμεις* εντός μας που προέρχονται από ένα μέρος πιο βαθύ απ’ όσο μπορούν να εκφράσουν οι συνειδητές λέξεις. Μας έλκουν σε συγκεκριμένες εμπειρίες και μας απομακρύνουν από άλλες. Καθώς αυτές οι δυνάμεις μας ωθούν εδώ ή εκεί, επηρεάζουν την ανάπτυξη του μυαλού μας με πολύ ιδιαίτερους τρόπους. Ας το θέσουμε ως εξής: Με τη γέννησή σας φυτεύτηκε ένας σπόρος. Αυτός ο σπόρος είναι η μοναδικότητά σας. Θέλει να αναπτυχθεί, να μεταμορφωθεί και να ανθίσει σύμφωνα με τις πλήρεις δυνατότητές του. Έχει μέσα του μια φυσική, διεκδικητική ενέργεια. Το Έργο της Ζωής σας είναι να κάνετε αυτόν τον σπόρο να ανθίσει, να εκφράσετε τη μοναδικότητά σας μέσω της δουλειάς σας. Έχετε να εκπληρώσετε ένα πεπρωμένο. Όσο πιο έντονα το νιώθετε και το συντηρείτε –σαν μια δύναμη, μια φωνή ή με οποιαδήποτε μορφή–, τόσο μεγαλύτερες πιθανότητες θα έχετε να εκπληρώσετε το Έργο της Ζωής σας και να πετύχετε την υπεροχή. Ο μήνας του Ιανουαρίου αφορά την ανακάλυψη και την ανάπτυξη του Έργου της Ζωής σας, του σκοπού σας, του λόγου για τον οποίο βρεθήκατε εδώ.

Ήξερα από πολύ νεαρή ηλικία –ίσως την ηλικία των οχτώ– ότι ήθελα να γίνω συγγραφέας. Έτρεφα μεγάλη αγάπη για τα βιβλία και τις λέξεις. Στην αρχή, όταν ήμουν μικρός, σκεφτόμουν ότι θα γινόμουν μυθιστοριογράφος, αλλά όταν αποφοίτησα από το πανεπιστήμιο αναγκάστηκα να βρω δουλειά για να βγάλω τα προς το ζην και συνειδητοποίησα ότι δεν είναι καθόλου πρακτικό να γράφεις μυθιστορήματα. Κι έτσι, ζώντας στη Νέα Υόρκη, έτυχε να ασχοληθώ με τη δημοσιογραφία τουλάχιστον για να έχω ένα εισόδημα. Ύστερα μια μέρα, μετά από αρκετά χρόνια που εργαζόμουν ως αρθρογράφος και επιμελητής, πήγα για φαγητό με κάποιον που είχε μόλις επιμεληθεί ένα άρθρο που είχα γράψει για ένα περιοδικό. Αφού κατέβασε το τρίτο μαρτίι του, παραδέχτηκε τελικά τον λόγο για τον οποίο μου ζήτησε να συναντηθούμε. «Πρέπει να σκεφτείς σοβαρά το ενδεχόμενο μιας άλλης καριέρας», μου είπε. «Δεν είσαι από τη στόφα του αρθρογράφου. Η δουλειά σου δεν έχει μέθοδο. Το στίλ σου είναι εντελώς αλλόκοτο. Οι ιδέες σου – δεν γίνονται αντιληπτές από τον μέσο αναγνώστη. Σπύδασε νομικά, Ρόμπερτ. Σπύδασε οικονομικά. Μη βασανίζεσαι έτσι».

Στην αρχή αυτά τα λόγια ήταν σαν γροθιά στο στομάχι. Τους επόμενους μήνες όμως συνειδητοποίησα κάτι για τον εαυτό μου. Είχα ξεκινήσει μια καριέρα που δεν μου ταίριαζε και η δουλειά μου καθρέφτιζε αυτή την ασυμβατότητα. Έπρεπε να φύγω από τη δημοσιογραφία. Αυτή η συνειδητοποίηση σήμανε την αρχή μιας περιόδου περιπλάνησεων στη ζωή μου. Ταξίδεψα σε όλη την Ευρώπη. Έκανα όποια δουλειά μπορείτε να φανταστείτε. Δούλεψα σε οικοδομές στην Ελλάδα, δίδαξα αγγλικά στη Βαρκελώνη, εργάστηκα στη ρεσεψιόν ενός ξενοδοχείου στο Παρίσι και ως ξεναγός στο Δουβλίνο, πήγα μαθητευόμενος σε μια αγγλική εταιρεία που γύριζε τηλεοπτικά ντοκιμαντέρ. Προσπάθησα να γράψω μυθιστορήματα και θεατρικά έργα. Μετά την περιπλάνησή μου, επέστρεψα στο Λος Άντζελες της Καλιφόρνιας, όπου γεννήθηκα και μεγάλωσα. Εργάστηκα σε ένα πρακτορείο ντετέκτιβ, ανάμεσα σε διάφορες άλλες δουλειές. Μπήκα στην κινηματογραφική βιομηχανία δουλεύοντας ως βοηθός σκηνοθέτη, ερευνητής, υπεύθυνος ανάπτυξης σεναρίων, σεναριογράφος. Σε εκείνη τη μακρόχρονη περιπλάνηση έκανα συνολικά κάπου εξήντα διαφορετικές δουλειές. Το 1995 οι γονείς μου (ο Θεός να τους ευλογεί) είχαν πια αρχίσει να ανησυχούν σοβαρά για τον γιο τους. Ήμουν τριάντα έξι χρονών και φαινόμουν χαμένος και ανήμπορος να στεριώσω οπουδήποτε. Είχα κι εγώ στιγμές μεγάλων αμφιβολιών, ακόμα και κατάθλιψης, αλλά δεν ένιωθα χαμένος. Κάτι μέσα μου όλο με έσπρωχνε και με καθοδηγούσε.

Έφαχα και εξερευνούσα. Διψούσα για εμπειρίες και έγγραφα διαρκώς. Την ίδια χρονιά βρέθηκα στην Ιταλία για άλλη μια δουλειά και συνάντησα κάποιον ονόματι Γιοστ Έλφερς – ήταν εξωτερικός συνεργάτης εκδοτικών οίκων, ο οποίος αναλάμβανε από προτάσεις τίτλων και εύρεση συγγραφέων μέχρι σελιδοποίηση και εκτύπωση. Μια μέρα, εκεί που κάναμε βόλτα στα κανάλια της Βενετίας, ο Γιοστ με ρώτησε μήπως είχα καμιά ιδέα για βιβλίο.

Ξαφνικά, σαν να είχε βγει από το πουθενά, μια ιδέα πετάχτηκε από μέσα μου. Είπα στον Γιοστ ότι διάβαζα συνεχώς βιβλία ιστορίας και ότι οι ιστορίες που διάβαζα για τον Ιούλιο Καίσαρα και τους Βοργίες και τον Λουδοβίκο ΙΔ΄ ήταν οι ίδιες ιστορίες που είχα δει προσωπικά με τα μάτια μου σ' όλες τις δουλειές που είχα κάνει, αν και λιγότερο αιματηρές. Οι άνθρωποι θέλουν εξουσία και θέλουν να κρύψουν το γεγονός ότι θέλουν εξουσία. Οπότε παίζουν παιχνίδια. Χειραγωγούν συγκεκαλυμμένα τους άλλους και εκυφαινουν ίντριγκες, ενώ ταυτόχρονα παρουσιάζονται ως καλοσυνάτοι, ακόμα και άγιοι. Θα αποκάλυπτα αυτά τα παιχνίδια.

Καθώς του παρουσίαζα αυτοσχεδιάζοντας την πρόταση, που τελικά θα γινόταν το πρώτο βιβλίο μου, το *Δύναμη: Οι 48 Νόμοι της*, ένιωσα κάτι μέσα μου να κάνει κλικ. Ένιωσα να αναβλύζει μια τρομερή αίσθηση έξαψης. Την ένιωσα σαν κάτι φυσικό. Την ένιωσα σαν πεπρωμένο. Όταν είδα ότι ο Γιοστ είχε ενθουσιαστεί, ενθουσιάστηκα ακόμα περισσότερο. Είπε ότι λάτρευε την ιδέα και ότι θα με πλήρωνε για να βγάλω τα έξοδά μου μέχρι να γράψω το μισό βιβλίο και μετά θα προσπαθούσε να το πουλήσει σε κάποιον εκδότη, καθώς ο ίδιος θα αναλάμβανε την οργάνωση, τη σελιδοποίηση και την παραγωγή του. Όταν γύρισα στο Λος Άντζελες και άρχισα να γράφω το *Δύναμη: Οι 48 Νόμοι της*, κατάλαβα ότι ήταν η μόνη ευκαιρία μου στη ζωή, ο μόνος δρόμος για να ξεφύγω από τα χρόνια της περιπλάνησης. Τα έδωσα, λοιπόν, όλα. Διοχέτευσα σε αυτό κάθε ικμάδα ζωτικότητάς μου, επειδή ή θα γνώριζα την επιτυχία με αυτό το βιβλίο ή θα κατέληγα αποτυχημένος στη ζωή. Κι έβαλα μέσα όλα τα μαθήματα που είχα πάρει, όλη την εκπαίδευσή μου ως αρθρογράφου, όλη την πειθαρχία που είχα αποκτήσει από τη δημοσιογραφία, όλες τις καλές και τις κακές εμπειρίες που είχα συγκεντρώσει από εξήντα διαφορετικές δουλειές, όλα τα φριχτά αφεντικά που είχα γνωρίσει. Οι αναγνώστες μπορούσαν να νιώσουν την καταπιεσμένη έξαψη που δοκίμαζα γράφοντας το βιβλίο και, προς μεγάλη μου έκπληξη, ξεπερνώντας κάθε φαντασία μου, το βιβλίο σημείωσε τρομερή επιτυχία.

Τώρα που τα ξανασκέφτομαι μετά από είκοσι πέντε χρόνια, συνειδητοποιώ ότι αυτό που με ωθούσε και με καθοδηγούσε (το οποίο προανέφερα) ήταν μια αίσθηση σκοπού, μια αίσθηση πεπρωμένου. Ήταν σαν μια φωνή

μέσα μου να μου ψιθύριζε: «Μη σηκώνεις τα χέρια. Προσπάθησε κι άλλο. Προσπάθησε κι άλλο». Αυτή η φωνή, που μου είχε πρωτοεμφανιστεί όταν ήμουν παιδί, με καθοδηγούσε προς το Έργο της Ζωής μου. Χρειάστηκαν πολλά χρόνια, πολλά πειράματα, πολλά λάθη και εμπόδια, αλλά με έκανε να προχωρώ και να αισθάνομαι κατά έναν παράδοξο τρόπο αισιόδοξος.

Και τώρα, πολλά βιβλία αργότερα, παραμένω αφοσιωμένος σ' αυτό το έργο. Όπως όλοι, ακόμη χρειάζομαι αυτή την αίσθηση σκοπού να με καθοδηγεί, μέρα μπαίνει μέρα βγαίνει. Κάθε βιβλίο που γράφω πρέπει να δίνει την αίσθηση ότι ανήκει σ' αυτό το πεπρωμένο, σαν ήταν γραφτό του να συμβεί. Κι αυτή η αίσθηση σκοπού που είχα ολόκληρη τη ζωή μου και έγινε τόσο ξεκάθαρη πριν από είκοσι πέντε χρόνια είναι αυτό που πιστεύω ότι με καθοδηγούσε σε όλες τις δύσκολες στιγμές της ζωής μου. Και νομίζω ότι μπορεί να το κάνει για τον καθένα από εσάς από τη στιγμή που θα τη νιώσετε μέσα σας, από τη στιγμή που θα ψάξετε να τη βρείτε.

Το πραγματικό μάθημα εδώ είναι ότι μου πήρε πολύ καιρό για να φτάσω εκεί, με πολλές στροφές και γυρίσματα. Κι έτσι, μπορεί να έρθει ακόμα πιο αργά στη ζωή – στα τριάντα σας ή στα σαράντα ή ακόμα πιο μετά. Αλλά η ζωή μου άλλαξε για πάντα από τη στιγμή που αγκάλιασα το Έργο της Ζωής μου.

1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

Ανακαλύψτε το κάλεσμά σας

Όλοι κρατούν το μέλλον τους στα χέρια τους, όπως ο γλύπτης το κομμάτι μάρμαρο όπου θα σμιλέψει μια μορφή. Όμως με αυτό το είδος καλλιτεχνικής δραστηριότητας συμβαίνει ό,τι και με όλες τις άλλες: απλώς γεννιόμαστε με τη δυνατότητα να το κάνουμε. Τη δεξιότητα για να διαπλάσουμε το υλικό σ' αυτό που θέλουμε πρέπει να τη μάθουμε και να την καλλιεργήσουμε με επιμέλεια.

– ΓΙΟΧΑΝ ΒΟΛΦΓΚΑΝΓΚ ΦΟΝ ΓΚΑΙΤΕ

Έχετε ένα είδος εσωτερικής δύναμης που θέλει να σας καθοδηγήσει προς το Έργο της Ζωής σας – αυτό που μέλλει να πετύχετε στα χρόνια που έχετε να ζήσετε. Στην παιδική σας ηλικία, αυτή η δύναμη σας ήταν προφανής. Σας κατηύθυνε προς δραστηριότητες και θέματα που ταίριαζαν στις φυσικές κλίσεις σας, που ξυπνούσαν μια περιέργεια η οποία ήταν βαθιά και αρχέγονη. Στα χρόνια που μεσολάβησαν, η δύναμη τείνει να χάνεται και να επανέρχεται καθώς ακούτε περισσότερο τους γονείς και τους όμοιούς σας, τις καθημερινές ανησυχίες που σας φθείρουν. Μπορεί αυτή να είναι η αιτία της δυστυχίας σας – δεν έχετε επαφή με αυτό που είστε και με αυτό που σας κάνει μοναδικό. Η πρώτη κίνηση προς την υπεροχή είναι πάντα προς τα μέσα – να μάθετε ποιος είστε και να επανασυνδεθείτε με εκείνη την έμφυτη δύναμη. Όταν τη γνωρίσετε με σαφήνεια, θα βρείτε το σωστό μονοπάτι της καριέρας σας και όλα θα μπουν στη θέση τους. Ποτέ δεν είναι αργά για να αρχίσετε αυτή τη διαδικασία.

Ο Καθημερινός Νόμος: Η υπεροχή είναι μια διαδικασία και η αφετηρία είναι να ανακαλύψετε το κάλεσμά σας.

Mastery, 1: Ανακαλύψτε το κάλεσμά σας – Το Έργο της Ζωής

2 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

Επανασυνδεθείτε με την παιδική εμμονή σας

Όταν η Μαρί Κιουρί, που αργότερα θα ανακάλυπτε το χημικό στοιχείο ράδιο, ήταν τεσσάρων χρονών, μπήκε στο γραφείο του πατέρα της και στάθηκε μαρμαρωμένη μπροστά σε μια γυάλινη προθήκη που περιείχε κάθε λογής όργανα εργαστηρίου για πειράματα φυσικής και χημείας. Θα επέστρεφε συνεχώς σε εκείνο το δωμάτιο για να χαζεύει τα όργανα και να φαντάζεται κάθε είδους πειράματα που θα μπορούσε να κάνει με τους δοκιμαστικούς σωλήνες και τις συσκευές μέτρησης. Χρόνια αργότερα, όταν μπήκε για πρώτη φορά σε ένα πραγματικό εργαστήριο, επανασυνδέθηκε αμέσως με την παιδική εμμονή της: ήξερε ότι είχε βρει το λειτούργημά της.

Ο Καθημερινός Νόμος: Κάποιος λόγος υπήρχε που είχατε εμμονή με αυτό σαν παιδί. Ξαναβρείτε τον.

Mastery, 1: Ανακαλύψτε το κάλεσμά σας – Το Έργο της Ζωής

3 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

Η φωνή

Για να ανακτήσουμε το νόημα και την ωφελιμότητα της ζωής, πρέπει να ανακτήσουμε τη δύναμη της εμπειρίας, να έχουμε παρορμητικές φωνές εκ των έσω και να μπορούμε να ακούσουμε αυτές τις παρορμητικές φωνές εκ των έσω.

– ΕΪΜΠΡΑΧΑΜ ΜΑΣΛΟΥ

Οι λέξεις με μάγευαν από μικρό παιδί ακόμη. Θυμάμαι ότι στην τετάρτη δημοτικού η δασκάλα μάς έβαλε μια δραστηριότητα στην οποία έγραφε τη λέξη *ξυλουργός* και μας ζήτησε να βρούμε όσες λέξεις μπορούσαμε χρησιμοποιώντας μόνο εκείνα τα γράμματα. «Λοξός», «υγρός» και τα λοιπά. Κι εγώ σκέφτηκα απλώς, «Ποπό! Δηλαδή μπορείς να πάρεις τα γράμματα και να τα ανασυνδυάσεις φτιάχνοντας λέξεις;». Είχα μαγευτεί. Αυτά τα παιδικά θέλγητρα δύσκολα μπαίνουν σε λέξεις. Ο Έιμπραχαμ Μάσλου τα ονόμασε «παρορμητικές φωνές». Πρόσεξε ότι τα παιδιά από πολύ μικρή ηλικία ξέρουν με ακρίβεια τι τους αρέσει και τι όχι. Είναι κάτι πολύ ανθρώπινο και δυνατό. Κι εσείς είχατε αυτές τις παρορμητικές φωνές. Μισούσατε μια δραστηριότητα και αγαπούσατε μια άλλη. Δεν σας άρεσαν τα μαθηματικά, αλλά σας έλκυαν οι λέξεις. Σας συνάρπαζαν ορισμένα είδη βιβλίων και σας κοιμίζαν κάποια άλλα. Έχει σημασία να αναγνωρίσουμε αυτές τις πρώιμες τάσεις επειδή είναι σαφείς ενδείξεις μιας έλξης που δεν μολύνεται από τις επιθυμίες άλλων ανθρώπων. Δεν είναι κάτι που σας εμφύτευσαν οι γονείς σας, κάτι που έρχεται με μια πιο επιφανειακή σύνδεση, μερικές φορές περισσότερο λεκτικά και συνειδητά. Αυτές αντιθέτως προέρχονται από κάπου βαθύτερα και μπορεί να είναι μόνο δικές σας, αντανakλάσεις της μοναδικής χημείας σας.

Ο Καθημερινός Νόμος: Κάντε σήμερα κάτι που χαιρόσασταν να κάνετε όταν ήσαστε παιδί. Προσπαθήστε να επανασυνδεθείτε με τις παρορμητικές φωνές σας.

Ρόμπερτ Γκριν, συζήτηση στο Live Talks Los Angeles, 11 Φεβρουαρίου 2019

4 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

Είναι ήδη μέσα σας

Αργά ή γρήγορα, κάτι μοιάζει να μας καλεί σε έναν συγκεκριμένο δρόμο. Ίσως το θυμάστε σαν ένα σήμα στην παιδική σας ηλικία, όταν μια δυνατή τάση από το πουθενά, κάτι που σας μάγεψε, μια ιδιαίτερη τροπή των γεγονότων, εμφανίστηκε σαν εξαγγελία: Αυτό πρέπει να κάνω, αυτό θέλω να αποκτήσω. Αυτό είμαι.

– ΤΖΕΪΜΣ ΧΙΛΜΑΝ

Καθώς γίνεστε πιο εκλεπτυσμένοι, συχνά χάνετε αυτά τα σήματα από τον αρχέγονο πυρήνα σας. Μπορεί να έχουν θαφτεί κάτω από όλα τα άλλα θέματα που μελετήσατε. Η δύναμη και το μέλλον σας ίσως εξαρτώνται από την επανασύνδεση με αυτόν τον πυρήνα και την επιστροφή στις αρχές σας. Πρέπει να σκάψετε και να βρείτε αυτές τις κλίσεις στα πρώιμα χρόνια σας. Ψάξτε τα ίχνη στις σωματικές αντιδράσεις σας σε κάτι απλό: την επιθυμία να επαναλαμβάνετε μια δραστηριότητα από την οποία δεν κουράζεστε ποτέ: ένα θέμα που σας προκάλεσε ασυνήθιστα μεγάλη περιέργεια: αισθήματα εξουσίας που σχετίζονται με ιδιαίτερες πράξεις. Είναι ήδη μέσα σας. Δεν χρειάζεται να δημιουργήσετε τίποτα: πρέπει απλώς να ανασύρετε και να εξευγενίσετε αυτό που βρισκόταν από την αρχή μέσα σας. Αν επανασυνδεθείτε με αυτόν τον πυρήνα, σε οποιαδήποτε ηλικία, κάποια στοιχεία αυτής της πρωτόγονης έλξης θα αναζωπυρωθούν, δείχνοντας έναν δρόμο που τελικά μπορεί να γίνει το Έργο της Ζωής σας.

Ο Καθημερινός Νόμος: Ρωτήστε κάποιον που θυμάται την παιδική ηλικία σας τι του έρχεται στον νου από τα ενδιαφέροντά σας. Ξαναγνωρίστε εκείνα τα πρώιμα πάθη σας.

Mastery, 1: Ανακαλύψτε το κάλεσμά σας – Το Έργο της Ζωής

5 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

Μάθετε τι σας ελκύει και αφήστε το να σας απορροφήσει

Ο σύγχρονος ανθρωπολόγος-γλωσσολόγος Ντάνιελ Έβερeret μεγάλωσε στα σύνορα μεταξύ Καλιφόρνιας και Μεξικού, σε μια πόλη καουμπόηδων. Από πολύ μικρή ηλικία ένωσε να τον ελκύει η μεξικανική κουλτούρα γύρω του. Τον συνάρπαζαν τα πάντα σ' αυτή – ο ήχος των λέξεων που μιλούσαν οι μετανάστες εργάτες, τα φαγητά, οι τρόποι που διέφεραν τόσο πολύ από εκείνους του αγγλόφωνου κόσμου. Ασχολήθηκε όσο μπορούσε με τη γλώσσα και την κουλτούρα τους. Αυτό αργότερα μετατράπηκε σε ένα διαρκές ενδιαφέρον για το Άλλο – την ποικιλομορφία που έχουν οι κουλτούρες του πλανήτη και τη σημασία της για την εξέλιξή μας.

Ο Καθημερινός Νόμος: Υπάρχει κάτι που νιώθατε πάντα να σας τραβάει; Βυθιστείτε βαθιά μέσα του σήμερα.

Mastery, 1: Ανακαλύψτε το κάλεσμά σας – Το Έργο της Ζωής